

גליון זה יוצא לע"נ הרה"ג החסיד מוהר"ר אברהם יוסף שפירא זצ"ל בן הרה"ג החסיד מוהר"ר פינחס זצ"ל חדב"נ רבינו הגה"ק בעל ה"חשב סופר" זצוק"ל נלב"ע בשם טוב כ"ג סיון תש"ס תנצב"ה
נודב ע"י משפחת שפירא החשובה

דברי שי"ח

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פשט על הפרשה

"שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" (יג, ב)

דבר העורך

רבינו הביא מדברי 'החפץ חיים' על דברי רש"י על הפסוק 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע (פרק י"ג פסוק ט"ז) "התפלל עליו, ה' יושיעך מעצת מרגלים", ויש להבין מה הטעם שלא התפלל גם על כלב בן יפונה, הלא שניהם בדעה אחת היו, ובהמשך כתוב שכלב עצמו הלך ונשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם, אבל משה לא התפלל עליו, ואמר החפץ חיים להסביר הענין שהיה כאן ויכוח בין יהושע לכלב אך צריך להתייחס לרשעים, [וזהו לימוד בכל דור ודור] שיהושע סבר שצריך להלחם עמם, וטען כנגדם מה שצריך לומר להם, ולכן הוצרך לרחמי שמים שלא ייעצו עליו רעה ויהרגו אותו, ולכן ברכו ה' יושיעך מעצת מרגלים, אבל כלב הלך איתם בשיטה שכביכול מסכים איתם, וזהו שכתוב ויהס כלב, ולא היה צריך לברכה שכן לא היה חשש שהמרגלים יעשו עמו רעה, אלא להתפלל על עצמו שלא יהא ניסת לחבריו.

והוסיף רבינו דהנה שניהם נתכוונו לשם שמים ואין אנו יודעים כיצד צריך לנהוג, אבל חזינן שלבסוף יהושע הוא זה שנעשה מנהיג של כלל ישראל אחר משה רבינו. (מנחת תודה)

אברך בא לפני רבינו ושאל עצה שכבר הרבה שנים קשה לו עם ריכוז בלימוד. שאלו רבינו איך קוראים לך, השיב לו את שמו, אמר רבינו השם הזה שם של המרגלים, ושם רשעים ירקב, לכן אתה לא מצליח, תשנה השם, ותצליח.

חזר אותו אברך לאחר ששינה שמו כהוראת רבינו והועיל לו. לענין של רוחניות, אמר רבינו דשם של רשע יכול להשפיע.

בכרכת שבת שלום
יחזקאל שטרנבוך (ב"ב)

יש לעי' לאיזה צורך שלח משה המרגלים ומה ה' דעתו החזק הוא הרפה וגו' מאי נ"מ הרי הקב"ה הבטיחם שיכבשו וגם למה חזר יהושע לשלוח מרגלים ולא חשש לתקלה. וי"ל (וכמדומה שגם במפרשים ראיתי כן) שמה שאפשר ע"פ טבע אין בא הנס ורק מה שא"א בזה בא הנס [וכמ"ש ברות רבה פ"ז ס"ז בועז עשה את שלו כו' אמר הקב"ה אף אני אעשה את שלי] ולכן היה צריך לדעת עד כמה גבורתם שאם הם גבורים ביותר אין שייך להלחם בהם כלל וע"כ יבא הכל ע"י נס ואם לאו צריך קצת להלחם ולכן שלחם לברר זה אלא שהעם קלקלו ע"י תשובתם אבל יהושע שלחם חרש פי' שלא ידעו שאר העם משליחותם ולכן לא חשש לקלקול והוא היה צריך לדעת זה איך יתנהג וכנ"ל. (ועי' רמב"ן קצת כעין זה).

במדרש רבה שלח לך אנשים זש"ה כחומץ לשינים וכעשן לעינים כן העצל לשולחיו. לכאן אין מובן מה ענין עצלות לכאן, וי"ל דהמפ' כתבו דמשה שלחם בשביל שידע שכשיכנסו לארץ יהא המלחמה בדרך הטבע ולכן הוצרכו לדעת איך להלחם, וע"ז אמרו המרגלים שבדרך הטבע א"א כלל להלחם אתם וע"כ צריך לבא בדרך נס וא"כ יותר טוב שימותו ז' האומות כולן בדרך נס ואנחנו נכנס ליטול את א"י בלי מלחמה כלל אבל חז"ל גילו שעיקר כוונתם ה' מפני העצלות שהתעצלו להלחם ולכן הוציאו דבה וחשבו שע"ז יגרמו שילך הכל בדרך נס ולא יצטרכו להלחם וצ"ע.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"הנסיעה לכותל"

בשבוע החולף, בימים הסמוכים לאחר חג השבועות נסע רבינו שליט"א לירושלים העתיקה, והגיע לכותל המערבי, רבינו קרע תחילה את בגדו, מול הכותל, כדין, אח"כ התיישב סמוך להכותל, אמר כמה פרקי תהלים [לאחר מכן נסע להעתיר בתפילה אצל קבר רחל] וחזר לביתו.

מכיון שרבים וטובים פנו אלינו לדעת על מה ולמה נוהג כן, אמרנו 'מהיות טוב' לעשות סדר בדברים בעז"ה.

בכל השנים רבינו היה מקפיד ליסוע בחול המועד של פסח וסוכות ליראות פני ה' ולבוא אל הכותל המערבי. לפני שלוש שנים, הציעו לרבינו, ליסוע לכותל לאחר שבועות, וכמו שמצינו בדיני קרבן חגיגה שניתן להשלים את הקרבן גם לאחר החג, עד שבעה ימים (חגיגה י"ז א'), הרחבת הדברים, עיין בקונטרס תורת הקרבנות 'קרבנות מועדי השנה' (וימצא נחת), [וגם אמרו לו שסידרו שהנסיעה לא תארך הרבה זמן כי יסדרו גישה נוחה וקלה בלי ביטול זמן וכו'] רבינו נהנה מההצעה, והסכים ליסוע וככה המשיך ליסוע גם בשנים שאח"כ.

והנה, יש נידון בפוסקים אם בימי ההשלמה שאחרי חג השבועות נופלים אפים בשחרית ומנחה או לא (עי' או"ח סימן קל"א וכו"כ שם) אך רבינו מוסר בשם רבו מרן החזון איש זצ"ל כי יש לומר תחנון כבכל ימות השנה, וכך נוהגים על פי בבית הכנסת 'לדרמן'.

באחד הימים שאחרי חג השבועות הגיע אל רבינו אחד התלמידי חכמים, עם כמה מילדיו, ואמר שיש ספק באחרונים אם מי שלא הקביל פני רבו במועד, יכול להשלים בימי ההשלמה שלאחרי, כמו שמצינו שיכול להביא קרבן, וכיון שהוא לא הספיק לבוא ביום טוב של שבועות להקביל פניו של גדול הדור לכן הוא בא כעת, ושאל את רבינו אם עשה כדין או לא...

ענה לו רבינו בקיצור: אם נניח שמועיל השלמה, אז לא באת למקום הנכון...

השאיפה לדעת את כל התורה כולה

כאשר משלחת של קופת העיר נסעה (תשע"ה) לקברו של אדוננו הגר"א זיע"א מוילנא חרדו כולם לקראת נסיעה זו הגבאים של הקופה פירסמו אז את מכתבם האישי של מרנו ורבנן ביניהם היה בקשתו של רבינו שליט"א בה ביקש את בקשתו האישית שיעתירו בעדו במקום גניזת מרנא הגר"א ומה ביקש, "לדעת כל התורה כולה", אני לא מבין מדובר ביהודי זקן ושבע ימים עמוס בתורה גדוש בתלאות וכולו שוקד על התורה כמימים ימימה אבל עדיין השאיפה בוערת היא במלא עוזה, חלום החיים של רבינו הוא אחד, רצוני לדעת את כל התורה כולה! לא פחות, הכל, גמרא בבלי ירושלמי ספרא ספרי מדרשים הלכה אגדה קבלה הכל, בלא להשאיר שיעור, אני רוצה לדעת כל תוספות בש"ס בידע של שליפה, על המקום, שיהיו דברי תורה מחודדין בפיק שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד, כל רש"י נידח בנביא יהושע, או איזה מדרש שכוח באיכה רבתי, הכל הכל, גם רמב"ם גם שו"ע גם משנ"ב ועוד ועוד, אחד לא נעדר, והתשוקה הזו בוערת בו, ולכן כאשר הגבאים באו להציע לרבינו לכתוב בקשה אישית עבור התפילה הוא לא חשב פעמיים מיד נטל את העט וכתב, ביקש, כן אני מבקש ממכם העתירו בעדי על קברו של אדוננו הגר"א אני רוצה לדעת את כל התורה כולה זהו, בדיוק.

כך נוהג מי שאצלו החיים כולם הם הכנה בפרוזדור להכנס לטרקלין כי יודע הוא כי כאשר יכנס לטרקלין יעמדו וישאלו אותו עמוד וערוך מקרא שקרית משנה ששנית, אז צריך להתכונן, זה לא פשוט, הדאגה הזו מטרידה טירדה דמצווה, ואז הכל נשכח, רגיל היה על לשונו של הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל דברי הסטייפלר זיע"א לבחורים שבאו עם משברים שונים וק"ו היה אומר להם מרן זצ"ל תבינו אין לכם שום דבר חשוב לדאוג ממנו רק דאגה אחת איך להיות מוכנים למבחן הגדול לאחר מאה ועשרים שנה, חוץ מזה הכל הבל, אין שום דאגה משמעותית הכל מתגמד.

ואם תשאל וכי שאיפה זו היא הגיונית, אני אדע כל תוספות בש"ס, זה נשמע חלום, תשובת הדבר כי נותן התורה הוא הנותן ואצלו אין גבול, אם אתה תכין את עצמך כפי יכלתך תוכל לקבל ללא שיעור, ועוד גם התורה הקדושה תבקש עבורך מהקב"ה כי התורה אוהבת את אוהביה, והיא מבקשת מהקב"ה עבור הלומדים אותה כדבעי, שיתן להם השגות גדולות בתורה, כך מבואר במדרש.

ראיתי בספר השמש בגבורתו קורות חייו של הרב פינקוס זצ"ל, [במאמר המוסגר הספר הזה הוא נפלא ונורא גדוש בכל מילי דמיטב], ידוע שהגר"א זיע"א מנהגו בקודש בליל חג השבועות לומר את הסדר של התיקון כפי שמודפס בספרים, ולעומתו המגיד מדובנא רגיל היה ללמוד גפ"ת, לשאלתו של הגאון מדוע כך הוא נוהג אמר המגיד במשל כי כאשר יש לסוחר חנות מלאה בסחורה הוא מציג בחלון ראווה מכל דבר אבל החנות ריקה אין מה להציג בחלון ראווה, אמר המגיד נכון להגאון יש מכל הסחורה יכול הוא בלילה זה לומר מכל דבר דוגמא, אבל אני דל בסחורתי ולכן אני מתבייש להציג את הסחורה שלי ואני לומד גפ"ת, אמר רבי שמשון אני הייתי משיב למגיד מדובנא כך, אדרבה אמירת התיקון תבוא כשאיפה והכמיהה העצומה לבקש מאבא שבשמים לדעת הכל גם חומש גם נביא גם ש"ס בבלי גם ירושלמי וכו' זה הדבר העצום השאיפה הרצון החזק אני רוצה לדעת הכל.

כן כל יהודי צריך וחיוב להיות מלא בשאיפה העצומה אני רוצה לדעת הכל, אבל באמת רוצה, תבין השאיפה החזקה זה כמו מנוע, השאיפה לא תתן לך מנוחה היא תדחוף אותך קדימה, אם לא תהיה לך שאיפה אין סיכוי שתגיע למקום הזה, רק עם שאיפה וחלום להגיע לזה יתכן שזה יבוא יום אחד. יש כאן גם את כוח התפילה כלשון הכתוב הרחב פיה ואמלאהו תבקש מהקב"ה הרבה, תתחנן הקב"ה רוצה לתת לך, רק תבקש תבקש אבל הכל אל תרפה.

(ייש"כ לכותב הנכבד על כתיבת הדברים לייכוי הרבים)

"ועשו להם ציצית" (טו, לה)

סיפר רבינו, הגאון ר' מאיר קרליץ הכיר יהודי שסיפר לו שכשהיה ילד קטן עמד בבית הכנסת, והגר"א עבר על ידו עם טלית כשהוא שקוע במחשבות ותוך כדי הילוכו דרך הילד בלא כוונה על ציציתו הגר"א רצה להמשיך ללכת ולא יכול, כי הילד שדרך על הציציות לא אז. אמר לו הגר"א, בני, מאה שנה תחיה אבל מה אתה רוצה מהציצית שלי. ההורים שמעו זאת ועשו סעודה שזכה להתברך מהגר"א, וסיפר היהודי שהיה בן תשעים ושמונה אמר יש לי צק' מהגר"א, יש לי עוד כשנתיים לחיות.

רבינו הביא בשם הגר"א הטעם שבפרשת ציצית מפסיק בתבית לדורתם בין מצות ציצית לתכלת, ללמדנו שמצות ציצית [הלבן] נוהג לדורתם, אבל תכלת לא ינהג תמיד לדורתם, שכן יהיו זמנים שלא יהיו תכלת, [בחז"ל כתוב שהתכלת נגז]. ועוד כתב רבינו במכתב לאחד. התכלת נגזז כמ"ש בחז"ל ובזה"ז אין ראויים לזה וכמ"ש הגר"א לדרותיכם, ויתגלה לעתיד לבא א"ה בקרוב.

שו"ת בעניני ציצית

ש. אם יכול הבחור להתעטף בטלית שיהא לו לכיסוי במקום כובע וחליפה, האם צריך לברך על כך, או מכיון שמתעטף לא לשם מצוה כי אם לשם כיסוי עליון, לא יברך.
ת. יברך.
ש. האם במעריב אפשר להתעטף בטלית במקום כובע וחליפה, או מכיון שאף אחד לא לובש טלית במעריב, לכן במעריב גריע טפי, ואף אם בשחרית יוכל להתעטף בדיעבד, אולם במעריב אל יתעטף.
ת. לא.

(קונטרס עזרת אליעזר)

ש. מדוע הכהנים לא הוצרכו ללבוש ציצית כדי לזכור מצוות הש"י כשאר האנשים.
ת. ציצית אינו חובת גברא רק שאין ראוי להשתמש ממצוה אבל הכהנים שהתורה נתנה להם בגדים אחרים אין חייבין.
ש. בחור שרוצה להתפלל שמו"ע ואין עמו כובע וחליפה, האם יכול להתעטף בטלית שיחשב לו ככיסוי במקום כובע וחליפה, או מכיון שאינו רגיל בזה, לא יכול להתעטף.
ת. בשעת הדחק.

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק